

Становище

на проф. д.и.н. Надя Христова Данова

по участието на д-р Фотини Янис Христакуди-Константиниду

в конкурс за доцент

На обявения в бр. 21 от 13/03/2020 на Държавен вестник конкурс за доцент по 2.1. Филология, професионално направление Литература на народите от Европа, Америка, Азия, Африка и Австралия – Новогръцка литература, се е явила като единствен кандидат главен асистент към катедра „Общо, сравнително, индоевропейско и балканско езикознание“ на СУ „Св. Кл. Охридски“ д-р Фотини Янис Христакуди-Константиниду. Кандидатката е завършила специалностите „балканистика“ и „английска филология“, както и двугодишен курс по „международни отношения“ в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“.

Ще си позволя да започна с това, че като историчка, която се занимава с културната и политическата история на Гърция, аз имах възможност да проследя с интерес и задоволство научното развитие на кандидатката от 2003 до 2006 г., когато тя беше редовен докторант към секция „Културна история на балканските народи“ при Институт по балканистика. С удоволствие присъствах през 2007 г. на успешната защита на докторската ѝ дисертация на тема „Модерните литературни движения и гръцката поезия (първите десетилетия на XX век)“. Сега с радост констатирам, че през изтеклите години тя е продължила своето научно съзряване и придобиването на нови знания и професионални умения чрез специализации и участие в семинари в Германия, Румъния, Македония, Гърция и Дания. Резултат от целенасочените усилия на д-р Фотини Христакуди-Константиниду е нейната научната продукция, обхващаща 29 статии и 2 монографии в областта на сравнителното литературознание, с особен акцент върху рецепцията на символизма в новогръцката поезия, както и върху специфичната за гръцкото културно развитие диглосия. Особено ценно е стореното от нея да направи достъпни за българския читател произведенията на редица гръцки поети. Нейната отличната филологическа подготовка и задълбочено познаване на разволя на гръцката поезия през периода 1880-1930 г. ѝ позволяват да разкрие хронологично навлизането и рецепцията на символизма и неосимволизма в Гърция – един до този момент

недостатъчно проучен период от развитието на гръцката литература. Завидната езикова подготовка на д-р Фотини Христакуди-Константиниду, включваща освен големите европейски езици и балканските езици, ѝ осигурява достъпа до балканските литератури, в резултат на което тя ни предлага балканистични изследвания в пълния смисъл на думата. Благодарение на нейните публикации българският читател има възможността да се доближи до непознати за него до този момент страни от творчеството на Никос Казандзакис, Стефанос Стефану, Костис Паламас, Одисеас Елитис, Константинос Кавафис и Никос Кавадиас. Нейната роля на медиатор между културите включва и текстове, чрез които тя въвежда гръцката читателска публика в творчеството на Никола Вапцаров и Валери Петров. Тъй като монографията на д-р Фотини Христакуди-Константиниду „Символизмът и новогръцката поезия от края на XIX и началото на XX век”, С., 2020 има за основа защитения дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „доктор”, аз няма да се спирам на нея тук.

Монографията на Фотини Христакуди, „Проблеми на гръцкия литературен развой 1880-1930 (етюди върху новогръцката поезия)”, излезла от печат през 2020 г., има задачата да разкрие генезиса и спецификата на гръцкия литературен модернизъм и да очертае белезите на различните поколения гръцки символисти и неосимволисти. Тази задача неизбежно изисква от авторката да ситуира литературните процеси в техния исторически контекст и тя много умело ни представя картината на развитието на гръцкото общество за почти половинвековен период. Тя успешно пресъздава онези особености на социалната, политическата и културната среда в Гърция от края на XIX и първите десетилетия на XX в., които обуславят белезите на символизма и неосимволизма на гръцка почва. Въвеждайки ни в многоликия свят на гръцкия поетичен модернизъм, авторката неизбежно ни потапя в гръцката история, култура и светоусещане, дава ценна информация за гръцки политици, за военни и социални сътресения, за епичните спорове около езиковия проблем в Гърция, за урбанистичните проблеми на Атина, за модернизацията/консерватизма в менталитетите и пр. Нейна особена заслуга е разкриването на връзката между явленията в областта на литературата и проблемите на националната идентичност – проблематика, станала особено актуална на Балканите след 1989 г. Авторката отделя специално внимание на ролята на гръцката национална доктрина „Мегали идея”, която оказва огромно влияние върху цялостния живот на гръцкото общество и естествено рефлектира и в

литературните процеси. В монографията на Фотини Христукуди се обсъжда проблемът за дилемите пред съвременния човек, който трябва да познае себе си и да намери устоите си в миналото, за да продължи напред и да има бъдеще, както и този за кризата на идентичността на модерния човек. Авторката проявява чувствителност към проблема „родно-чуждо“ пред гръцкия, а и балканския творец изобщо, който трябва да съвмести националното, родното, традиционното с европейското, чуждестранното, модерното. Разкривайки как европейските литературни процеси повлияват творците на Балканите, авторката подчертава, че те самите са повлияни от балканските творци, поради което тя говори за взаимопроникване и активен диалог в областта на европейските култури и литератури, както и за сходствата в литературните процеси.

За написването на монографията си Фотини Хрустукуди-Константиниди е привлякла огромна литература на български, гръцки и други езици, като, разбира се, гръцките изследвания по засегнатата проблематика заемат първенстващо място. И все пак, като историк ще си позволя да препоръчам на авторката в бъдещата ѝ работа да вземе предвид публикациите на гръцките историци Филипос Илиу (Φίλιππος Ηλιού. Οι ιδεολογικές χρήσεις του Κοραϊσμού. –Διήμερο Κοραή. Αθήνα, 1984) и Рена Ставриди-Патрикиу (Ρένα Σταυρίδη-Πατρικίου. Οι φόβοι ενός αιώνα, Αθήνα, 2007), които ще ѝ позволят да уплътни картината на езиковата и идейната ситуация в Гърция, както и да избегне някои неточности във връзка с характеристиката на идеите на Адамандиос Кораис и връзката идеология-езикови възгледи. Д-р Фотини Христукуди-Константиниди обогатява българската научна книжнина с изследване, с което надгражда постигнатото до този момент в областта на литературната критика и сравнителното литературознание. Монографията съдържа несъмнено множество приноси моменти и позволява да се приеме, че тя притежава качествата на хабилитационен труд.

Научната биография на кандидатката включва също така съставителство на сборници, преводи на гръцка поезия, експертно участие в комисии и редколегии. Справката за цитиранията на трудовете на д-р Фотини Христукуди-Константиниду свидетелства за уважението, на което се радва тяхната авторка сред колегията. Данните за нейното участие в четири научни проекта показват, че тя е ценен и желан партньор. Член е на престижни международни професионални организации по сравнително литературознание и неоелинистика.

Сведенията за нейната работа показва, че тя отговаря на показателите, свързани с учебната дейност и с научно-изследователската дейност.

Въз основа на изброените положителни страни на научната дейност на д-р Фотини Христакуди-Кинстантиниду се позволявам да твърдя, че тя притежава професионалните качества, необходими за хабилитирането ѝ като доцент.

София, 1.09.2020

Автор на становището:

Проф. д.и.н. Надя Данова